

Dr. Diófási Lajos (1929-2012)

Diófási Lajos 1929. szeptember 21-én született a szekszárdi borvidéken, Harcon. Szülei szerették a kertészetet és értettek is hozzá, így már korán a kertészet bűvkörébe került. Különösen lenyűgözte a gyermek Diófási Lajost az oltás és a szemzés. Tizennégy éves korában határozottan kimondta: „Én kertész leszek!”. Baján, egy nagyszerű iskolában folytatta tanulmányait, ahonnét oly sok kiemelkedő tudású, tehetséges kertész került ki. Tanulmányait kitűnő eredménnyel fejezte be. Budapesten, a Kertészeti és Szőlészeti Főiskolán szőlész szakon végzett, majd Csopakon kezdte szakmai pályafutását.

1956 májusában ajánlottak Diófási Lajosnak kutatói állást Pécsen, és ez év augusztusában kezdte meg itt kutató munkáját Király Ferenc feladatkörét átvéve. A múlt század nagy kihívásait átélte és megérte az új ezredév kezdetének új feladatait.

Egész tudományos tevékenységén végighúzódik egy központi kérdés: a minőségi szőlőtermesztés. Ahhoz a nemzedékhez tartozott, amely végrehajtotta a nagy váltást a szőlőtermesztésben. A kézi munkaerőre alapozott termelés helyett a gépesített szőlőtermesztés technológiáját dolgozták ki és folyamatosan kutatták, fejlesztették biológiai és technikai elemeit.

Doktori értekezését „A termésmennyiség növelésének hatása a termés minőségére és a szőlőtőkék biológiai jellemzőire” címmel 1982-ben védte meg. Munkásságának középpontjában a minőségi fehér- és vörösbortermesztés tudományos alapjainak feltárása, fejlesztése állt. A korszerű tökeformák és metszési módok technikai és biológiai kérdéseinek tisztázásával jelentősen hozzájárult a hegyvidéki minőségi borszőlőtermesztés fejlesztéséhez. A mennyiség és a minőség összefüggésének kutatása során 10 fehér és 3 kék minőségi borszőlőfajtán megállapította az optimális terhelési szintet. Feltárta, hogy a szőlőtőkék különböző szintű terhelése milyen hatással van a tőkék fiziológiai magatartására. Bizonyította, hogy a lősz alapkőzetten kialakult barna erdőtalajon a telepítés előtti szakszerű készlettrágyázás kedvezően befolyásolja a tőkék termőre fordulását, a termésbiztonságot, a bor minőségét és a tőkék ellenálló képességét.

Évtizedek óta foglalkozott klíma megfigyeléssel, elsők között hívta fel a figyelmet a globális felmelegedés szőlőre gyakorolt hatására és a sikeres alkalmazkodási stratégiák fontosságára.

Lelkes híve volt a környezetvédelemnek és a környezettudatos gazdálkodásnak és ennek érdekében mind a biológiai alapok (nemes rezisztens fajták) mind a technológia fejlesztésének.

Az intézet és dr. Diófási Lajos nagy vállalkozása volt a három borvidéken beállított affinitási kísérlet, amelynek kiértékelése napjainkban is folyik.

Irányításával az Intézet központi és Szentmiklós-hegyi telephelyén példaértékű meliorációs és szőlőrekonstrukciós munkálatok valósultak meg.

Kutatási eredményeiről önállóan vagy társszerzőkkel 263 publikációja jelent meg.

A pécsi intézet munkáját a szabadföldi kísérletek körültekintő tervezése, kivitelezése jellemezte. Nem véletlen, hogy nemcsak a régió borvidégeiről nyilvánult meg jelentős érdeklődés az itt folyó kísérletekről, hanem a távolabbi borvidégekről is, és külföldről is sokan felkeresték az intézetet.

Dr. Diófási Lajos és a pécsi intézet kiemelkedően sokat tett a szaktanácsadás területén, az új kutatási eredmények bemutatásával, ismeretek átadásával. Tavasszal és ősszel immár 48 éve bemutatók keretében ismerkedhetnek meg a nagyüzemi szőlészek és a kistermelők az új eredményekkel, módszerekkel, tapasztalatokkal.

Meghatározó szerepet vállalt a badacsonyi kutatóhely pécsi Intézetén belüli újjászervezésében, melynek 1993-tól 2000-ig igazgatója volt. Elindította Badacsonyan a szőlőültetvény rekonstrukciós programot, és a kutatóintézeti működéshez szükséges elemi infrastruktúra kialakítása is az Ő nevéhez köthető. A Kéknyelű programmal, a környezetközpontú szőlőtermesztési módszerek fejlesztésével, az Olasz rizling fajtaérték kutatásával olyan, a badacsonyi sajátosságokhoz igazított kutatási irányvonalat alakított ki Badacsonyan, amely ma is meghatározó az azóta önállóvá vált Intézet működésében.

A rendszerváltást követően nemcsak badacsonyi kutatóhely újjászervezését vállalta magára, hanem az egész szőlész-borász szakma első számú meghatározó szervező egyénisége volt. Meghirdette a 3. szőlőrekonstrukciót, élenjárt a biológiai alapok (génbank, törzsültetvények) fenntartásának és fejlesztésének elismertetésében. A szőlészeti és borászati kutatóhelyek Földművelésügyi Minisztérium alatti újjászervezésében is személye, tekintélye jelentette az integráló erőt.

A tudományos közéleti szerepe:

- Az MTA Kertészeti Szakbizottságának tagja
- A PAB Agrártudományi Szakbizottságának tiszteletbeli elnöke
- A Fajtaminősítő Bizottság Tagja
- A Magyar Borakadémia örökös tagja
- A Villányi és Badacsonyi Borlovagrend tiszteletbeli tagja
- A Pécs Baranyai TIT elnökségi tagja
- A Szőlő Génbanki Munkabizottság korábbi elnöke
- A Magyar Akkreditációs Bizottságnak is hosszú ideig tagja volt

Fontosabb kitüntetései:

- Munka érdemrend arany fokozat (1981, 1988)
- Díszpolgár Szekszárd (1988), Harc (2008)
- PRO URBE PÉCS (1991)
- Eötvös József koszorú „Laureatus Academiae” cím (2000)
- MTA ezüst érem (2009)
- Újhelyi Imre díj (2009)
- Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztje (2011)